

KURIKULUM I
Požadavky na
tvorbu ŠVP PV

2011

Požadavky na tvorbu ŠVP PV

Obsah:

1. Přístup k tvorbě ŠVP PV a jeho postavení z pohledu školského zákona
2. Předpoklady pro tvorbu ŠVP PV
3. Postup tvorby ŠVP
4. Okruhy informací v ŠVP PV
5. Soulad ŠVP PV/RVP PV - kritéria souladu

Přístup k tvorbě ŠVP PV

- ❖ ŠVP PV je dokument, podle kterého by se mělo uskutečňovat vzdělávání dětí v konkrétní MŠ. Měl by odpovídat **reálným** podmínkám MŠ a představu o vzdělávání dostatečně přizpůsobovat možnostem, potřebám a přáním dětí i jejich rodičů.
- ❖ Musí být zpracován v **souladu** s RVP PV, odpovídat platným právním předpisům (školský zákon, vyhláška o předškolním vzdělávání, o školním stravování a další).
- ❖ Na tvorbě se **spolupodílí** celý pedagogický sbor, popř. i další zaměstnanci
- ❖ Patří mezi **povinnou** dokumentaci MŠ (§28 školského zákona).
- ❖ Vydává jej ředitelka mateřské školy
- ❖ ŠVP PV je dokumentem **veřejným**. Musí být zveřejněn na přístupném místě v MŠ, aby bylo možné do něho nahlížet, pořizovat opisy , výpisy či kopie (§ 5 školského zákona).
- ❖ Ředitelka je povinna ŠVPPV **projednat** se zřizovatelem.

Předpoklady pro tvorbu ŠVP PV

- Pečlivé prostudování RVP PV a vyjasnění jeho principů a zásad
- Shromáždění odborných informací z různých zdrojů (semináře, literatura, metodické materiály apod.)
- Aktuální analýza stavu MŠ (podmínky, procesy a další předpoklady)
- Stanovení vzdělávacích záměrů a cílů podle v souladu s možnostmi MŠ
- Definování a volba vhodných metod, forem a dalších prostředků vzdělávání
- Promyšlení vzdělávací nabídky do vzdělávacího obsahu
- Ujasnění, co vše patří do systému vlastního hodnocení školy

Postup tvorby ŠVP

Analýza činnosti školy:

- ✓ zmapování výchozí situace školy,
- ✓ posouzení současných podmínek, dosavadní práce a jejích výsledků (pozitiva – negativa),
- ✓ vyhodnocení možností, příležitostí a rizik (porovnání reality školy s požadavky a předpoklady RVP PV).

Analýza

KRITÉRIA
(Ukazatele kvality)

Analýza

ŠVP

Evaluce

X

//

/

/

//

Kde jsme

Kam jdeme

Kam jsme došli

Postup tvorby ŠVP PV

Vyjasnění

- ✓ Doby platnosti ŠVP (zpravidla 3 roky)
- ✓ Návaznosti ŠVP PV a třídních programů (větší prolínání ovlivňuje dobu platnosti) - vyjasnění hranice mezi školním programem a programy třídními
- ✓ Priorit vzdělávacích záměrů (např. co škola považuje za nejdůležitější, jak využije svých podmínek)
- ✓ Shromáždění potřebných podkladů (pedagogická, popř. organizační dokumentace školy, odborná literatura a metodické materiály, pracovní materiály učitelek apod.);

Postup tvorby ŠVP PV

Společné rozhodnutí

- ✓ co má obecnější platnost a co se každoročně mění (co zpracovat do ŠVP PV aco by z praktických důvodů bylo vhodnější zpracovat odděleně, do příloh)
- ✓ co je uskutečnitelné, zdůvodnitelné a obhajitelné vzhledem k možnostem a podmínkám školy (ŠVP je nejen podkladem pracovním, ale slouží také pro kontrolu, pro inspekční orgány);

Postup tvorby ŠVP PV

Projednáání, zvážení a stanovení

- ✓ společných zásad práce pedagogů a fungování školy (předmět a formy spolupráce, pravidla vzájemného styku, práva a povinnosti, pracovní požadavky apod.)
- ✓ možností jednotlivých členů týmu (čím a v jakém směru kdo může přispět);
- ✓ harmonogramu prací a časového plánu (rozdělit si práci na jednotlivé menší kroky, rozvážit, čím začít, co je možno odložit);

Postup tvorby ŠVP PV

Dohodnout se na

- ✓ obsahové a formální podobě dokumentu (struktura, přibližný rozsah, podoba jednotlivých částí, náplň a podoba příloh apod.)
- ✓ způsobu formulování textu (vyjadřovací styl, pojmosloví)
- ✓ rozsahu dokumentu

Zpracování ŠVP PV

Písemný dokument by měl být:

- ❖ **spíše stručný** – asi 20 stran (Je možno do něho nahlížet, pořizovat opisy, výpisy či kopie ,větší detaily a podrobnosti metodické a pracovní povahy do ŠVP PV proto nepatří)
- ❖ **jasný** – sjednocená terminologie odpovídající platným školským dokumentům, bez zbytečného užívání odborných termínů
- ❖ **přehledný** – členění, výrazné nadpisy, logická návaznost jednotlivých částí (pomáhá uvedení obsahu)

Zpracování ŠVP PV

Písemné zpracování ŠVP PV:

Ve své definitivní podobě by měl každý ŠVP (buď různě strukturovaný) tvořit konzistentní celek, nikoli soubor textů, které spolu málo souvisejí. Proto je třeba dbát, aby jednotlivé části obsahově ladily, doplňovaly se a zbytečně neopakovaly stejné informace.

Každý ŠVP představuje originál, který je ve svém celku do jiné školy, a tedy do jiných podmínek **nepřenosný**.

(Manuál pro tvorbu ŠVP PV, VÚP Praha)

Zpracování ŠVP PV

Písemné zpracování ŠVP PV:

Celkový rozsah ŠVP PV není stanoven. Pro vnitřní potřebu školy může obsahovat interní přílohu, resp. různé přílohy. Ty mohou blíže specifikovat ŠVP PV či dokládat v něm uvedené skutečnosti či informace (např. prováděcí předpisy, jmenovité údaje či pokyny nebo jiné informace interní, metodické či ryze pracovní povahy), které nejsou určeny ke zveřejnění, ale které jsou důležité pro práci školy či pedagogů, popř. pro další zájemce.

ŠVP PV by měl být společným východiskem pro práci pedagogů v rámci jednotlivých tříd. Na jeho základě a v souladu s ním by si měl pedagog připravovat svůj plán - třídní vzdělávací program (TVP) tak, aby svým obsahem odpovídal věku, možnostem, zájmům a potřebám dětí konkrétní třídy a svou formou způsobu práce pedagoga.

(Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, VÚP Praha)

Okruhy informací v ŠVP PV

RVP PV – 10. kapitola

- identifikační údaje o mateřské škole
- obecná charakteristika školy
- podmínky vzdělávání
- organizace vzdělávání
- anotace vzdělávacího programu
- vzdělávací obsah
- evaluační systém

Okruhy informací v ŠVP PV

Identifikační údaje o škole

V ŠVP PV je třeba uvést údaje, které se týkají sídla školy, popř. jejího názvu, zřizovatele školy, ředitele, zpracovatele (zpracovatelů) ŠVP PV, popř. vyjadřují další významné okolnosti, např. název programu (který školu určitým způsobem charakterizuje; může být stálý, nebo může být obměňován).

Okruhy informací v ŠVP PV

Obecná charakteristika školy

Vypovídá o velikosti školy, resp. o počtu tříd, o lokalitě školy, charakteru budovy a okolí, popř. historii školy apod.

Okruhy informací v ŠVP PV

Podmínky vzdělávání

Popis podmínek se týká věcného vybavení, životosprávy, psychosociálních podmínek, organizačního chodu a řízení mateřské školy, personálního zajištění i spoluúčasti rodičů; je zpracován se zřetelem k těm podmínkám, které je třeba v rámci zajištění zdraví a bezpečnosti dětí a efektivního vzdělávání zachovat, **upravit, zlepšit či vytvořit.**

Okruhy informací v ŠVP PV

Organizace vzdělávání

ŠVP PV by měl informovat o vnitřním uspořádání školy a jednotlivých tříd (podle jakých kritérií jsou děti přijímány do mateřské školy a zařazovány do jednotlivých tříd, jaká je bližší charakteristika tříd (např. z hlediska počtu dětí, jejich věku a potřeb, z hlediska uplatňovaných metod a forem práce, zaměření třídy apod.).

Okruhy informací v ŠVP PV

Charakteristika vzdělávacího programu

Týká se především představení programu; popisuje a objasňuje, jaké **vzdělávací cíle** a **záměry** si škola stanovuje, jaké přístupy, **formy a metody práce** uplatňuje, z jakých hlavních myšlenek program vychází a jakým způsobem je naplňuje, popř. ke kterému zveřejněnému modelu či programu se hlásí, jaká je profilace školy apod.

Okruhy informací v ŠVP PV

Vzdělávací obsah

Podstatnou součástí každého ŠVP PV je konkrétní vzdělávací nabídka uspořádaná do ucelených částí - **integrovaných bloků**.

- Bloky je možno co do počtu, rozsahu i obsahu pojmout a zpracovat v ŠVP PV různě, a to v závislosti na způsobu práce MŠ.
- Bloky mohou být společné pro celou školu, nebo se mohou v rámci jednotlivých tříd lišit.
- Uvést v ŠVP PV **pouhé názvy bloků**, resp. jejich výčet, zpravidla **nepostačí**, je třeba stručně charakterizovat hlavní smysl (cíl, záměr) bloků a přiblížit jejich obsah (okruhy činností praktických i intelektových, popř. hlavní výstupy) aby bylo zřejmé, jak se bude s nimi dále pracovat.

Okruhy informací v ŠVP PV

Vzdělávací obsah

- Obsah bloků může být v ŠVP PV zpracován jen velmi obecně, s tím, že bloky budou konkretizovány až na úrovni třídní; pokud to v rámci školy vyhovuje, mohou být i propracovanější, avšak vždy jen do té míry, **aby příliš nesvazovaly pedagogy** a neomezovaly je v tom, jaké konkrétní činnosti dětem ve své třídě v rámci bloku nabídnou.
- Integrované bloky mohou být doplněny různými dílčími projekty (programy), které škola uvádí a rozpracovává v ŠVP PV a zařazuje je do plánu v rámci tříd; takové programy mohou být realizovány v rámci některé třídy, nebo mohou sdružovat děti z různých tříd .
- Pokud MŠ nabízí další služby, které probíhají mimo pravidelnou provozní dobu zařízení, mimo pracovní dobu pedagogů a které jsou realizovány za úplatu (např. různé kroužky pro děti, příležitostná večerní či víkendová péče o děti), jedná se o aktivity (služby) „nadstandardní“, které nejsou součástí ŠVP PV a **nemohou být uplatňovány na úkor jeho rozsahu a kvality.**

Okruhy informací v ŠVP PV

Evaluační systém

- V ŠVP PV je třeba popsat systém evaluace a hodnocení v rámci mateřské školy, který by měl obsahovat **předměty** evaluace (co se bude sledovat), **prostředky** (metody a techniky), **časový** plán, **odpovědnost** pedagogů, popř. další pravidla.

Kritéria souladu ŠVP PV s RVP PV

Základní jsou uvedena v kapitole 11. RVP PV

- ❖ respektuje hlavní zásady tvorby ŠVP PV formulované v RVP PV
- ❖ respektuje vzdělávací obsah i podmínky dané RVP PV
- ❖ podává jasný a ucelený obraz o mateřské škole, o způsobu a formách její práce a poskytovaném vzdělávání
- ❖ vychází z podmínek mateřské školy
- ❖ představuje konzistentní celek, nikoli soubor izolovaných a nenavazujících skutečností, a je tak dokladem o promyšlenosti

Kritéria souladu ŠVP PV s RVP PV

- ❖ pomáhá učitelkám rozvíjet pedagogický styl a strategie odpovídající integrovanému přístupu ke vzdělávání
- ❖ obsahuje promyšlený systém vnitřní evaluace, včetně forem, časového plánu a zodpovědnosti, resp. průběžné vyhodnocování je jeho vlastní součástí
- ❖ obsah vzdělávání ztvárňuje do podoby umožňující dosahovat vzdělávacích cílů
- ❖ sjednocuje to podstatné, ponechává učitelkám dostatek volného prostoru k tvořivosti a individualizaci vzdělávání
- ❖ je zpracován tak, že mu učitelky rozumí a mohou z něho při tvorbě TVP dobře vycházet

Kritéria souladu ŠVP PV s RVP PV

- ❖ obsahuje dohodnutá pravidla chování a jednání
- ❖ je zpracován jasně, přehledně, srozumitelně, kulturní formou, obsahuje informace podstatné pro představení a hodnocení školy a jejího vzdělávacího programu
- ❖ počítá se spoluprací s vnějšími partnery
- ❖ je otevřeným dokumentem umožňujícím další rozvoj školy a zkvalitnění vzdělávání.

Hodnocení podle materiálu NIDV

Formální i obsahové zpracování nevyhovuje, jestliže ŠVP PV:

- není našim vlastním dílem, převzali jsme jej či opsali od jiných, nepsali jsme jej vlastními slovy, moc jsme opisovali z RVP PV i z dalších publikací
- nevycházíme z vlastního hodnocení školy, z analýzy situace a podmínek, analýzu jsme neudělali vůbec a nebo příliš povrchně
- dostatečně nerespektuje principy a zásady předškolního vzdělávání dané RVP PV
- vypracovala jej ředitelka či pověřená pracovnice sama, bez účasti ostatních
- nemá jednotný vyjadřovací ani formální styl, obsahově ani formálně nepůsobí jako ucelený dokument
- je neúplný, chybí důležité okruhy informací, informace nejsou vzájemně nepochybné, jednotlivé části jsou nevyvážené
- je nepřehledný, nemá jasnou strukturu, chybí obsah
- zpracovali jsme jej zbytečně podrobně, příliš detailně informace a nebo naopak obsahuje pouze informace příliš obecné

Hodnocení podle materiálu NIDV

ŠVP nezapadá do prostředí a není vytvořen „škole na míru“, jestliže:

- nemá vlastní myšlenku, nepodává jasný a konkrétní obraz o naší škole, nevystihuje její jedinečnost tak, jak bychom si představovali (nepoznáváme se v něm, hodil by se na jakoukoli školu jinou)
- chybí vize školy, není z něho vidět směr jejího dalšího rozvoje, formálně popisujeme ideální stav, nikoli reálnou situaci, nepojmenováváme překážky a problémy, nehledáme a nepopisujeme cesty jejich řešení
- nevycházíme dostatečně z místních podmínek a prostředí (málu využíváme možností, které nabízí lokalita i okolí školy, málo si všímáme potřeb rodičů, nemyslíme dostatečně na věkové a sociální složení dětí, na prostorové podmínky školy a vybavení tříd apod.)
- nevyužíváme toho, co kdo z nás nejlépe umí a profesionálně zvládá
- program činnosti naší školy je příliš izolovaný od okolního života obce či regionu
- málo a nebo vůbec nespolupracujeme s rodiči, se zřizovatelem, s dalšími partnery, např. s dalšími školami mateřskými či základními

Hodnocení podle materiálu NIDV

Pojetí vzdělávacího obsahu a jeho zpracování nevyhovuje, když:

- nemáme nikde v textu uveden popis a vysvětlení, popř. zdůvodnění toho, proč a jak máme vzdělávací obsah uspořádan a jak s ním dále pracujeme ve třídách
- vzdělávací obsah nemá žádnou koncepci, nenavazuje na vzdělávací cíle školy, nevytváří smysluplný a vnitřně propojený celek, jde spíše o nakupení jednotlivostí
- uvádíme pouze výčet témat či názvů bloků, vzdělávací obsah nemáme uspořádan do integrovaných bloků řádně popsanych, **chybí jejich charakteristika**, neuvádíme smysl (**cíle**), ani konkrétní obsah (hlavní tematické okruhy, činnosti) nic dalšího o vzdělávací nabídce neříkají (mezi „školními“ bloky a „třídními“ není žádná vazba)
- integrované bloky jsou sice popsány, ale zpracování není přehledné, je chaotické, terminologicky nepřesné a velmi rozmanité, každý blok je rozveden a popsán jinak
- bloky jsou rozpracované tak, že nám komplikují možnost naší tvůrčí práce, nemůžeme je dobře přizpůsobovat různým podmínkám jednotlivých tříd
- líbí se nám spíše témata originální a efektní, je jich v našem programu více, než **témat běžných, dětem blízkých**, která vycházejí z přirozeným podmínek prostředí
- opominuli jsme sledovat vyváženost vzdělávacího obsahu z hlediska pokrytí všech vzdělávacích oblastí (v integrovaných blocích, v doplňkových programech)
- integrovaných bloků je v našem programu příliš mnoho, nedají se v daném období zrealizovat a není čas na neplánované aktivity, doplňující programy apod.
- „standardní“ vzdělávací nabídku obohacujeme velmi rozsáhlou a velice různorodou nabídkou různých „**kroužků**“

Hodnocení podle materiálu NIDV

ŠVP neplní dobře svou funkci, tj. nezajišťuje patřičné fungování školy ani kvalitu poskytovaného vzdělávání, jestliže:

- ❑ cíle a záměry jsme stanovili tak, že neodpovídají cílům a záměrům RVP PV
- ❑ cíle a záměry v našem programu jsou pouze deklarované, ale vlastní obsah ŠVP jim neodpovídá
- ❑ ŠVP není flexibilní, nepočítá s vnitřní evaluační činností, nepočítá s dalším vývojem, nepočítá s žádnou změnou
- ❑ nenalézáme v něm konkrétní zásady práce v naší škole a z nich vyplývající konkrétní požadavky a pravidla, jimiž se máme společně řídit
- ❑ nepomáhá nám v každodenní pedagogické činnosti ani v plánování, nepracujeme s ním, není nám oporou, popř. jej nemáme vůbec k dispozici
- ❑ je pro nás příliš svazující, nedostatečně respektuje specifika tříd, omezuje naši samostatnost, nevyužívá dostatečně naši odbornost
- ❑ nevede nás k týmové spolupráci
- ❑ ŠVP nezveřejňujeme, neseznamujeme s ním ani rodiče, ani další partnery
- ❑ jako učitelky mu nerozumíme, neztotožňujeme se s ním, protože nevyjadřuje naši představu, nedokážeme obhájit jeho smysl
- ❑

Úkol:

1. ŠVP PV mateřské školy kde realizují praxi.
2. Přidělený ŠVP PV.